

## Promilleafgiftsfonden for landbrug

**Angreb** af jordbåren virus i hvede. I pletter i marken - og tit langstrakte pletter, der følger jordbearbejdningsretningen - ses lavere og lysere planter. Fotos: Ghita C. Nielsen.



**Når** bladene holdes op mod lyset, ses korte små lyse streger (mosaik). Efterhånden bliver stregerne mere gule og brunlige (til højre).



### Eksperten

**Ghita Cordsen Nielsen**  
Landskonsulent,  
Planteværn, Seges  
Innovation.  
gcn@seges.dk.

# Jordbåren virussygdom breder sig i hvede

Af landskonsulent  
**Ghita Cordsen Nielsen, Seges**

Angreb af jordbåre virussygdomme i vintersæd er sjældne i Danmark. Der ses typisk kun ganske få nye tilfælde om året.

I de sidste par år er dog set et stigende antal tilfælde i hvede, især på ejendomme med hyppig hvededyrkning. Flest angreb er set i den østlige del af Sydjylland, ligesom der er set enkelte tilfælde på Djursland, Sjælland og Fyn. Vinterhvede, rug og triticale kan angribes, mens det er nogle andre typer jordbåre virussygdomme, som angriber vinterbyg.

### Kompleks af tre sygdomme

Angreb af de jordbåre virussygdomme består af et kompleks af tre forskellige virussygdomme - nemlig jordbåren kornmosaik, hvedemosaik samt hvede-spindelestregmosaik.

Virussygdommene overføres til vintersæd via en jordboende svamp, som er meget udbredt i jorden i Danmark. Viruset kan holde sig smittedygtig i svampen i omkring 20 år.

Angrebene ses fra foråret og optræder pletvis i marken. Områderne følger retningen for jordbearbejdning. På bladene ses langsgående tynde, gule streger (mosaik), som især er synlige, når bladene holdes op mod lyset. Efterhånden bliver stregerne mere gule og kan blive brune. Bladene gulner efterhånden, og væksten er lavere med færre og mindre aks og kerner.

Der er ingen muligheder for direkte bekæmpelse. Det gælder derfor om at hindre spredning

via jord fra maskiner både inden for ejendommen og mellem ejendomme. Ejendomme med angreb bør ikke have maskinfællesskab med andre.

### Resistente sorter

Der findes hvede- og vinterbygssorter med resistens mod de jordbåre virussygdomme. Der er ingen resistente rugsorter, da det er vanskeligere at indkrydse resistens i rug.

Nordic Seed har haft to hvedesorter i sortsafprøvning (forholdstal udbytte på 101 og 103) i 2022, som er resistente mod de jordbåre virussygdomme. Begge sorter forventes at komme i handelen i efteråret 2024. De gamle sorter Torp og Allison er også resistente, og Danish Agro vedligeholder disse sorter til ejendomme med angreb.

Ved mistanke om angreb, kan du via din planteavlskonsulent indsende planter til Seges til undersøgelse.

### Sagen kort

- Angreb er sjældne, men i de sidste par år ses nu flere tilfælde af angreb i hvede.
- Smitten sker via jorden og kan holde sig i jorden i cirka 20 år.
- Undgå smittespredning via jord på maskiner.
- Direkte bekæmpelse er ikke mulig.
- Der findes enkelte resistente hvedesorter.